

KONFLIKT ZÁUJMOV

Vo všetkých rozhodovacích procesoch súvisiacich s realizáciou fondov sa musí dbať na to, aby u zainteresovaných osôb vystupujúcich na strane žiadateľov a osôb vystupujúcich na strane Zodpovedného orgánu (ďalej len „zainteresovaných osôb“) nedochádzalo k stretu verejných a súkromných záujmov (ďalej len „konflikt záujmov“). Z judikatúry Súdneho dvora EÚ vyplýva, že „konflikt záujmov v svojej podstate predstavuje **závažnú nezrovnalosť**.“ Zodpovedný orgán má povinnosť zabezpečiť fungovanie efektívneho a účinného vnútorného systému kontroly, ktorý zabráni konfliktu záujmov.

Konflikt záujmov je **situácia, kedy je z osobných alebo iných obdobných dôvodov zainteresovaných osôb ohrozený záujem na nestrannom a objektívnom výkone úloh, ktoré súvisia s vyhlásením výziev na predkladanie žiadostí o grant, hodnotením a schvaľovaním predložených žiadostí, realizáciou a kontrolou realizácie projektov. Za osobné alebo iné obdobné dôvody sa považujú rodinné alebo citové dôvody, dôvody politickej alebo národnej príslušnosti, ekonomického záujmu alebo akéhokoľvek iného priameho alebo nepriameho osobného záujmu.** Z definície v **čl. 61 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) č. 2018/1046** tiež vyplýva, že táto definícia konfliktu záujmov sa týka všetkých vnútroštátnych orgánov na ktoromkoľvek stupni riadenia. **Zodpovednému orgánu je uložená povinnosť riešiť situácie, ktoré môžu byť objektívne vnímané ako konflikt záujmov.**

1.1 Zainteresované osoby

Zainteresovanou osobou na strane Zodpovedného orgánu môže byť zamestnanec Zodpovedného orgánu zapojený do ktoréhokoľvek procesu v rámci SRK, vrátane hodnotiteľa v procese hodnotenia žiadostí o grant alebo hodnotenia implementácie národného programu.

Zamestnanci Zodpovedného orgánu majú v súvislosti s konfliktom záujmov nasledovné povinnosti:

- **zdržať sa** akéhokoľvek konania, ktoré by mohlo viesť ku konfliktu so záujmami Únie
- podniknúť vhodné opatrenia na **predchádzanie** vzniku konfliktu záujmov v činnostiach, za ktoré nesú zodpovednosť
- podniknúť vhodné opatrenia na **riešenie** situácií, ktoré môžu byť objektívne vnímané ako konflikt záujmov

Zainteresovanou osobou na strane žiadateľa je ktorákoľvek osoba participujúca na príprave žiadosti o grant, predkladateľ žiadosti o grant, úspešný a neúspešný žiadateľ o grant, prijímateľ alebo osoba zapojená do realizácie projektových aktivít. Za osobu zainteresovanú do prípravy žiadostí o grant sa považuje osoba, ktorá bola od vyhlásenia výzvy na predkladanie žiadostí o grant až po ukončenie implementácie projektu podporeného z danej výzvy v zamestnaneckom alebo inom obdobnom pomere so žiadateľom o grant alebo sa osobne podieľala na vypracovaní žiadosti o grant pre žiadateľa o grant alebo organizáciu v budúcnosti zainteresovanú do implementácie projektu (napríklad platený konzultant, lektor alebo zamestnanec akéhokoľvek subjektu verejného alebo súkromného práva, ktorý

za úplatu vypracoval žiadosť o grant). Za osobu zainteresovanú do predkladania žiadostí o grant sa považuje osoba, ktorá v mene žiadateľa o grant predkladá žiadosť o grant Zodpovednému orgánu.

Za osobu zainteresovanú do implementácie projektu sa považuje osoba, ktorá sa v zamestnaneckom alebo inom obdobnom pomere s organizáciami realizujúcimi podporený projekt osobne podieľa na realizácii úloh, opatrení a aktivít, ktoré sú súčasťou projektu podporeného v rámci danej výzvy na predkladanie žiadostí o grant alebo ktorá prijme finančné prostriedky z rozpočtu podporeného projektu alebo inú formu kompenzácie od organizácií podieľajúcich sa realizácii podporeného projektu, za služby súvisiace s realizáciou projektu.

Za osobu zainteresovanú do prípravy žiadosti o grant sa nepovažuje zamestnanec Zodpovedného orgánu poverený poskytovaním informácií v čase vyhlásenia výzvy, prijímaním a registráciou žiadostí o grant.

Za osobu zainteresovanú do implementácie projektu sa nepovažuje zamestnanec Zodpovedného orgánu alebo osoba poverená Zodpovedným orgánom, ktorej pracovnou úlohou je monitorovať, kontrolovať alebo hodnotiť rozsah a kvalitu realizácie podporených projektov, ich rozpočtov a súvisiacich aktivít a výkon tejto úlohy je financovaný z verejných zdrojov. Tieto osoby však nemôžu byť zainteresované do prípravy a predkladania projektov.

1.2 Predchádzanie vzniku konfliktu záujmov

S cieľom zamedziť vzniku konfliktu záujmov na strane Zodpovedného orgánu v jednotlivých procesoch SRK, predkladajú koordinátori fondu riaditeľovi OZP raz za rozpočtový rok čestné vyhlásenie o neexistencii konfliktu záujmov. Čestné vyhlásenia sú uchované na sekretariáte OZP. V prípade nových zamestnancov je konflikt záujmov preverovaný už pred prijatím do zamestnania. V prípade identifikácie možnosti vzniku konfliktu záujmov dbá riaditeľ OZP na zamedzenie vzniku takejto situácie, napríklad prostredníctvom dôsledného oddelenia agendy koordinátora fondu.

Žiadateľ o grant spolu so žiadosťou o grant predkladá čestné vyhlásenie o neexistencii konfliktu záujmov. Prijímateľ sa zaväzuje k dodržiavaniu pravidla zákazu konfliktu záujmov podpisom grantovej zmluvy alebo schválením interného predpisu na poskytnutie grantu.

Koordinátor fondu, alebo iná osoba na strane Zodpovedného orgánu je povinná **bezodkladne oznámiť každé podozrenie** z konfliktu záujmov **vedúcemu štátnemu zamestnancovi** (riaditeľ OZP, generálny riaditeľ sekcie európskych programov MV SR, generálny tajomník služobného úradu), ktorý **musí následne písomne potvrdiť, či existuje konflikt záujmov**.

1.3 Vznik konfliktu záujmov

Pravidlo zákazu konfliktu záujmov sa záväzne vzťahuje na nasledujúce oblasti a zainteresované osoby:

□ **Príprava a predkladanie žiadostí o grant v rámci otvorenej/obmedzenej výzvy** – osoby podieľajúce sa na príprave a uverejňovaní výziev a poverené poskytovaním informácií pre žiadateľov o grant nesmú byť zainteresované do prípravy, predkladania, ani implementácie projektov na strane žiadateľa / prijímateľa, ani byť blízkou osobou žiadateľa / prijímateľa bez ohľadu na typ prijímateľa.

☐ **Posudzovanie administratívnej zhody a oprávnenosti žiadostí o grant** – osoby poverené posudzovaním administratívnej zhody a oprávnenosti žiadostí o grant nesmú byť zainteresované do prípravy, predkladania, ani implementácie projektov na strane žiadateľa/prijímateľa, ani byť blízkou osobou žiadateľa / prijímateľa.

☐ **Hodnotenie a schvaľovanie žiadostí o grant** – osoby poverené hodnotením žiadostí o grant, vrátane osôb z externého prostredia, nesmú byť zainteresované do prípravy, monitorovania, ani implementácie projektov na strane žiadateľa / prijímateľa v rámci danej výzvy, ani byť blízkou osobou žiadateľa o grant a nesmú byť v posledných dvoch rokoch v pracovnoprávnom vzťahu alebo obdobnom vzťahu so žiadateľom o grant. Hodnotitelia preukazujú neexistenciu konfliktu záujmov podpísaním čestného vyhlásenia o neexistencii konfliktu záujmov. Podmienky sa vice versa vzťahujú aj na schvaľovateľa žiadostí o grant navrhnutých na podporenie v rámci výzvy. .

☐ **Kontrola a overovanie oprávnenosti výdavkov a platby** – osoby vykonávajúce kontrolu a schvaľovanie žiadostí o platbu, žiadosti o preddavok, žiadosti o zúčtovanie preddavku, žiadosti o refundáciu a osoby vykonávajúce monitorovanie a hodnotenie realizácie projektu na strane Zodpovedného orgánu nesmú byť zainteresované do implementácie projektov na strane prijímateľa, ani byť blízkou osobou prijímateľa. Osoby vykonávajúce v rámci Zodpovedného orgánu kontrolu a schvaľovanie oprávnenosti výdavkov nesmú byť zainteresované do schvaľovania a realizácie platieb prijímateľa.

☐ **Realizácia projektov** – osoby podieľajúce sa osobne na realizácii úloh, opatrení a aktivít, ktoré sú súčasťou daného projektu, nesmú byť osobami blízkymi Zodpovednému orgánu, a orgánu auditu a nesmú sa podieľať na príprave výzvy na predkladanie žiadostí o grant, posudzovaní administratívnej zhody a oprávnenosti žiadostí o grant, hodnotení žiadostí o grant, kontrole a overovaní oprávnenosti výdavkov a platieb, a to priamo ani nepriamo (prostredníctvom subdodávateľa). Prijímateľ uplatňuje rovnaký princíp aj pri obstarávaní tovarov, prác a služieb (pri realizácii verejného obstarávania na tovary, služby a stavebné práce v rámci daného projektu).

Každá zainteresovaná osoba na strane Zodpovedného orgánu je povinná konflikt záujmov oznámiť ihneď, ako sa o ňom dozvie, a **v ďalšom procese, ktorého sa konflikt záujmov týka, nesmie rozhodovať, ani tento proces nijakým spôsobom ovplyvňovať**. V prípade konfliktu záujmov koordinátorov fondov sa bude porušenie tohto pravidla posudzovať podľa príslušných právnych predpisov a vzhľadom na intenzitu a okolnosti, za ktorých konflikt záujmov vznikol. V prípade zamestnancov Zodpovedného orgánu sa bude porušenie pravidla zákazu konfliktov posudzovať podľa príslušných právnych predpisov, ako disciplinárne previnenie alebo porušenie služobnej disciplíny v zmysle čl. 18 ods. 1 služobného poriadku. V prípade osoby v inom než štátno-zamestnaneckom pomere, v príslušných zmluvách (napr. dohode o vykonaní práce) musí byť zakotvené, že porušenie pravidla zákazu konfliktu záujmov je dôvodom na jednostranné zrušenie zmluvného vzťahu. Kompetenciu rozhodovať o ďalšom postupe má priamy nadriadený vedúci štátny zamestnanec.

Porušenie zákazu konfliktu záujmov vo vzťahu k prijímateľovi posudzuje Zodpovedný orgán v súvislosti s konkrétnou výzvou na predkladanie žiadostí o grant a konkrétnym projektom predloženým a / alebo podporeným v rámci výzvy na predkladanie žiadostí o grant.

S ohľadom na závažnosť porušenia zákazu konfliktu záujmov môže Zodpovedný orgán:

1. neuznať výdavky prijímateľa za oprávnené;

2. odstúpiť od grantovej zmluvy / zrušiť interný predpis a požadovať vrátenie poskytnutých finančných prostriedkov;
3. vylúčiť hodnotiteľa z hodnotenia žiadosti o grant, voči ktorej je v konflikte záujmu;
4. postupovať v súlade s príslušnými ustanoveniami zákona č. 55/2017 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a podľa zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov.

V prípade, ak zainteresovaná osoba predloží nepravdivé čestné vyhlásenie, ktoré môže mať dopad na finančné prostriedky EÚ a štátneho rozpočtu a vznikne podozrenie, že môže ísť o podvod, postupuje sa podľa Usmernenia k predchádzaniu a k boju proti podvodom.

Úplné znenie čl. 61 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2018/1046

Článok 61 Konflikt záujmov

1. Účastníci finančných operácií v zmysle kapitoly 4 tejto hlavy a iné osoby vrátane národných orgánov na akejkoľvek úrovni, ktoré sú zapojené do plnenia rozpočtu na základe priameho, nepriameho a zdieľaného riadenia vrátane jeho prípravných aktov, auditu alebo kontroly, nesmú podniknúť žiadne kroky, ktoré môžu priviesť ich vlastné záujmy do konfliktu so záujmami Únie. Prijímajú tiež vhodné opatrenia na predchádzanie konfliktu záujmov pri činnostiach, ktoré patria do ich zodpovednosti, a na riešenie situácií, ktoré môžu byť objektívne vnímané ako konflikt záujmov.
2. Ak existuje riziko konfliktu záujmov týkajúce sa člena personálu národného orgánu, dotknutá osoba postúpi záležitosť svojmu priamemu nadriadenému. Ak takéto riziko existuje vo vzťahu k personálu, na ktorý sa vzťahuje služobný poriadok, dotknutá osoba postúpi záležitosť príslušnému povoľujúcemu úradníkovi vymenovanému delegovaním. Príslušný priamy nadriadený alebo povoľujúci úradník vymenovaný delegovaním písomne potvrdí, či došlo ku konfliktu záujmov. Ak došlo ku konfliktu záujmov, menovací orgán alebo príslušný národný orgán zabezpečí, aby dotknutá osoba ukončila všetky činnosti v tejto záležitosti. Príslušný povoľujúci úradník vymenovaný delegovaním alebo príslušný národný orgán zabezpečia, aby sa v súlade s platným právom vykonali akékoľvek ďalšie vhodné kroky.
3. Na účely odseku 1 dochádza ku konfliktu záujmov vtedy, keď je ohrozený nestranný a objektívny výkon funkcií účastníka finančnej operácie alebo inej osoby uvedených v odseku 1 z rodinných alebo citových dôvodov, z dôvodov politickej alebo národnej príslušnosti, ekonomického záujmu alebo akéhokoľvek iného priameho alebo nepriameho osobného záujmu.

Konflikt záujmov: právne predpisy a ostatné predpisy a dokumenty

Európska únia

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2018/1046 z 18. júla 2018 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Únie, o zmene nariadení (EÚ) č. 1296/2013, (EÚ) č. 1301/2013, (EÚ) č. 1303/2013, (EÚ) č. 1304/2013, (EÚ) č. 1309/2013, (EÚ) č. 1316/2013, (EÚ) č. 223/2014, (EÚ) č. 283/2014 a rozhodnutia č. 541/2014/EÚ a o zrušení nariadenia (EÚ, Euratom) č. 966/2012

Oznámenie Komisie: Usmernenie týkajúce sa predchádzania a riešenia konfliktov záujmov v zmysle nariadenia o rozpočtových pravidlách (2021/C 121/01)

Slovenská republika

Ústavný zákon č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov v znení neskorších predpisov

Zákon č. 552/2003 Z. z. o výkone práce vo verejnom záujme v znení neskorších predpisov

Zákon č. 55/2017 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov

Ministerstvo vnútra SR

Nariadenie služobného úradu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 57/2017 o služobnom poriadku štátnych zamestnancov

Operačný manuál fondov pre oblasť vnútorných záležitostí

Manuál pre hodnotenie žiadostí o grant fondov pre oblasť vnútorných záležitostí

Príručka pre prijímateľa fondov pre oblasť vnútorných záležitostí